

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30
ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΚΑΙ 2023**

**«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 950 kW ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «SOLEK CYPRUS
LTD» ΣΤΗΝ ΣΤΕΝΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ».**

ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΑΙΤ.: ΠΑΦ/00021/2021.

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από ορισμένα Έργα Νόμους του 2018 και 2023, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Αιτ. ΠΑΦ/00021/2021 και ημερομηνία 11/2/2021) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπει ο πιο πάνω Νόμος, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια παρουσίαση στις 3/7/2020 με δημοσίευση ανακοίνωσης σε δύο καθημερινής κυκλοφορίας εφημερίδες, για την κατάθεση της υπό ετοιμασία ΜΕΕΠ στο Κοινοτικό Συμβούλιο Στενής, καθώς και για την ανάρτηση της στην ιστοσελίδα της εταιρείας Π. Νικολαΐδης και Συνεργάτες για ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού με σκοπό την υποβολή σχολίων.

Η Περιβαλλοντική Αρχή στις 22/2/2022 ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία υποβλήθηκαν στις 21/11/2022.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 14/2/2023 όπου και αξιολογήθηκε.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ ετοιμάστηκε η Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο αφορά στην κατασκευή και λειτουργία Φωτοβολταϊκού Πάρκου, ισχύος 950 kW, ιδιοκτησία της εταιρείας «SOLEK CYPRUS LTD», εντός των διοικητικών ορίων της Κοινότητας Στενής.

Το συνολικό εμβαδόν των τεμαχίων είναι 31.440 m², περίπου. Οι εγκαταστάσεις του προτεινόμενου έργου θα καλύπτουν έκταση 19.900 m², περίπου.

Περιγραφή

Οι φωτοβολταϊκοί πίνακες που θα χρησιμοποιηθούν για το προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθούν σε σταθερές μεταλλικές βάσεις με τη μέθοδο της πασαλόμπηξης. Το φωτοβολταϊκό σύστημα θα αξιοποιεί την ηλιακή ακτινοβολία και θα την μετατρέπει σε ηλεκτρική ενέργεια την οποία θα διοχετεύει στο δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Α.Η.Κ.).

Το σύστημα παραγωγής αναμένεται να είναι πλήρως αυτοματοποιημένο και να ελέγχεται από αυτόματο κεντρικό σύστημα. Η ενέργεια που θα παράγει το έργο, υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέγιστη δυναμικότητα του, στις 1,387 MWh/year.

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, το προτεινόμενο έργο περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδομές / εξοπλισμό:

- 2.184 Φωτοβολταϊκά πλαίσια, ισχύος 435 Watt, έκαστος,
- μεταλλικές βάσεις στήριξης φωτοβολταϊκών συστημάτων,
- 4 Μετατροπείς δικτύου,
- ηλεκτρολογικό εξοπλισμό,
- δωμάτιο Μετρητών ΑΗΚ,
- γραφείο/αποθήκη και
- περίφραξη περιμετρικά των τεμαχίων.

Οι εγκαταστάσεις του προτεινόμενου έργου θα κατασκευαστούν από υλικά όπως μέταλλα, μπετόν κ.τ.λ.. Κατά το στάδιο κατασκευής, θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εργασίες:

- Χωματουργικά έργα διαμόρφωσης του χώρου,
- τοποθέτηση των βάσεων,
- τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων,
- εγκατάσταση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,
- έλεγχος λειτουργίας και δοκιμών αποδοχής του έργου και
- διασύνδεση με το δίκτυο ΑΗΚ.

Κατά την κατασκευή του προτεινόμενου έργου θα πραγματοποιηθούν χωματουργικές εργασίες εντός των υπό εξέταση τεμαχίων για την αποψίλωση της χλωρίδας και την εξομάλυνση της επιφάνειας του εδάφους. Οι εργασίες εξομάλυνσης του εδάφους θα ακολουθήσουν την κλίση του εδάφους χωρίς να αφαιρεθούν ποσότητες εδαφικού υλικού εκτός των τεμαχίων. Οι χωματουργικές εργασίες θα είναι μικρής χρονικής διάρκειας και θα περιορίζονται εντός των υπό εξέταση τεμαχίων.

Θα προκύψουν στερεά απόβλητα από εκσκαφές και κατασκευές, καθώς και από τους εργαζόμενους. Οι κατασκευαστικές εργασίες αναμένεται να διαρκέσουν 6 μήνες, περίπου.

Χωροθέτηση

Το υπό εξέταση έργο χωροθετείται εντός των τεμαχίων με αρ. 137,138 και 139 και Φ./Σχ.: 35/04, στην τοποθεσία «Ξάλωνα», στην κοινότητα Στενή, στην Επαρχία Πάφου.

Το προτεινόμενα τεμάχια εμπίπτουν εντός πολεοδομικής ζώνης Γ3 (γεωργική ζώνη). Οι πολεοδομικές ζώνες της ευρύτερης περιοχής μελέτης είναι Γ3, Ζ1 και Ζ3 (ζώνες προστασίας).

Εντός των προτεινόμενων τεμαχίων υπάρχει πυκνή κοινή βλάστηση, η οποία θα αποψιλωθεί. Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υπάρχουν κυρίως γεωργικά τεμάχια, καθώς και τμήματα

Γνωμοδότηση «Κατασκευή και λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας με Φωτοβολταϊκό Σύστημα ισχύος μέχρι 950 kW, της εταιρείας «SOLEK CYPRUS LTD» με Αρ. Απ. ΠΑΦ/00021/2021

χαμηλής θαμνώδους φυσικής βλάστησης. Το βόρειο σύνορο των προτεινόμενων τεμαχίων εφάπτεται με αμπελώνια.

Επίσης, εντός των προτεινόμενων τεμαχίων, σε απόσταση 170 m, περίπου, από το νότιο σύνορο του προτεινόμενου έργου, υφίσταται κατοικία.

Οι πλησιέστερες οικιστικές ζώνες σε σχέση με το προτεινόμενο έργο είναι η οικιστική ζώνη Η3 της κοινότητάς Άγιος Ισίδωρος η οποία βρίσκεται σε απόσταση 600 m, περίπου, νότια του έργου και η οικιστική ζώνη Η4 της κοινότητας Στενής η οποία βρίσκεται σε απόσταση 950 m, περίπου, νότια του έργου.

Επίσης, νότια και νοτιοανατολικά του προτεινόμενου έργου υφίστανται μεμονωμένες κτηνοτροφικές μονάδες με καλλιέργειες για βοσκή / τροφή αιγοπροβάτων.

Η πλησιέστερη περιοχή προστασίας ΖΕΠ βρίσκεται σε απόσταση 1,6 km, περίπου, νότιο - ανατολικά των προτεινόμενων τεμαχίων. Η περιοχή αυτή είναι η ΖΕΠ «Κοιλιάδα Σαραμά».

Επισυνάπτεται χωροταξικό σχέδιο, ως **Παράρτημα Ι**.

Η πρόσβαση στην περιοχή μελέτης πραγματοποιείται μέσω εγγεγραμμένου χωματόδρομου νότια των ορίων του προτεινόμενου έργου. Επίσης, βόρεια του προτεινόμενου έργου υφίσταται μη εγγεγραμμένος χωματόδρομος.

Χλωρίδα και πανίδα

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, εντός των προτεινόμενων τεμαχίων υπάρχει πυκνή βλάστηση η οποία αποτελείται από κοινά είδη της Κύπρου.

Για την καταγραφή της χλωρίδας και πανίδας πραγματοποιήθηκαν 5 ημερήσιες επιτόπιες επισκέψεις στην περιοχή μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου 2020. Η έκταση των καταγραφών περιλάμβανε όλη την περιοχή μελέτης και τη γύρω περιοχή σε ακτίνα 300 m, περίπου.

Τα είδη χλωρίδας και πανίδας που καταγράφηκαν στην περιοχή μελέτης αποτελούν κοινά είδη και εντοπίζονται σε όλη την Κύπρο.

Συνολικά, καταγράφηκαν 25 είδη χλωρίδας εκ των οποίων κανένα δεν αναφέρεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Κύπρου. Τα είδη που καταγράφηκαν είναι τα ακόλουθα:

- καραγάνι,
- αρουραία/περδικούλι,
- καππαριά,
- κενταύριο,
- κίτρινη μαργαρίτα,
- κονβόλβουλος ο ελαιόφυλλος,
- κεφαλάγκαθος,
- συκιά,
- μάραθος,
- φουμάρα η αραβική,
- ρασιή,
- δάκρυα της Παναγίας,
- μελισσόχορτο,
- κόνυζος,
- πετρομάρουλο,
- λύθρο το βατόμορφο,
- μηδική ποικιλόστικη,

- μερσινιά,
- γαϊδουράγκαθο,
- ασπροθύμαρο,
- καλάμι,
- τρεμιθιά,
- ράμνος ο ελαιοειδής,
- θυμάρι,
- αμπέλι.

Συνολικά, καταγράφηκαν 9 είδη πτηνών εκ των οποίων τα 5 είδη είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής, ενώ τα υπόλοιπα είναι μεταναστευτικά.

Μόνο 2 είδη αναγράφονται στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/EK περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών τα οποία είναι η Κράγκα (*Coracias g. garrulus*) και η Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cyprica*).

Επίσης, 3 είδη είναι συνανθρωπικά και είναι ο Λουλουδάς (*Carduelis chloris*), ο Στρούθος (*Passer domesticus*) και το Τσαγκαρούδι (*Parus major*) ενώ 2 είδη είναι μεταναστευτικά και είναι το Λευκοχελίδονο (*Delichon urbicum*) και το Σταβλοχελίδονο (*Hirundo rustica*) τα οποία φωλιάζουν στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale*

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ και τα υποβληθέντα συμπληρωματικά στοιχεία, σε απόσταση 450 m, περίπου, νότιο - δυτικά από το προτεινόμενο τεμάχιο βρίσκεται το καταφύγιο το οποίο φιλοξενεί το είδος νυχτερίδας *Rhinolophus euryale*, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος των οποίων η διατήρηση επιβάλλει των καθορισμό ειδικών ζωνών διατήρησης) και στο Παράρτημα IV (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία) της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και στο Παράρτημα II του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου (Ν. 153(I)/2003).

Το είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* είναι το πιο σπάνιο απ' όλες τις ευρωπαϊκές νυχτερίδες και κατατάσσεται ως «**Σχεδόν Απειλούμενο – Near threatened**» στον **Κόκκινο Κατάλογο της IUCN** σε παγκόσμιο επίπεδο με βάση τις πιο πρόσφατες απογραφές το 2016. Σε τοπικό επίπεδο, στην Κύπρο, για το συγκεκριμένο είδος δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες και καταγραφές ενώ χαρακτηρίζεται ως «**Presence Uncertain**».

Αποτελεί το μοναδικό καταφύγιο αναπαραγωγής και το πιο σπάνιο είδος νυχτερίδας στη Κύπρο, ο πληθυσμός του οποίου κυμαίνεται από 120 – 200 άτομα.

Το είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* για σκοπούς τροφοληψίας κινείται σε ακτίνα 2,2 km και ως μέτρο διατήρησης της προστασίας της περιοχής τροφοληψίας είναι η ακτίνα 5 km (Russo et al., 2002).

Καταφύγια του είδους της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* αποτελούν ζεστές δασικές περιοχές, κοντά σε υδροβιότοπους, λίμνες, ποτάμια, πρόποδες βουνών με ασβεστολιθικά χώματα και γενικότερα σε περιοχές που γειτνιάζουν με πηγές νερού (Russo, et al. 2002). Τα χειμωνιάτικα καταφύγια βρίσκονται σε σπηλιές, σήραγγες ή παλιά μεταλλεία στα οποία η θερμοκρασία κυμαίνεται γύρω στους 10°C. Δεν είναι γνωστό με βεβαιότητα εάν το γένος *R. euryale* κατά τον χειμώνα υπόκειται σε χειμερία νάρκη (Altringham 1996 και Schober and Grimmberger 1997). Επίσης, επειδή βρίσκει καταφύγιο σε υπόγειες σπηλιές, η προστασία τέτοιων καταφυγίων κρίνεται ως επιβεβλημένη (Russo, et al. 2002).

Το είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* τρέφεται κυρίως με σκόρους και έντομα. Οι σκωληκοειδείς μελισσοί (*Rhizotrogus*) αποτελούσαν επίσης μια μεταβλητή αλλά σημαντική πηγή τροφής (ειδικά πριν από την αναπαραγωγή). Κυνηγούν σε χαμηλά υψόμετρα σε ζεστές πλαγιές και σε περιοχές με σχετική πυκνή βλάστηση (Schöber and Grimmberger 1997).

Τα εν λόγω χειρόπτερα αναπαράγονται μια φορά τον χρόνο. Το ζευγάρι γίνεται το χειμώνα. Η κύηση μπορεί να διαρκέσει περίπου 7 εβδομάδες και συμβαίνει την Άνοιξη. Η γαλουχία για το είδος αυτό διαρκεί περίπου ένα μήνα. Υπολογίζεται ότι ζουν περίπου 7 χρόνια.

Κύριες απειλές αποτελούν:

- Σπηλαιολογικές δραστηριότητες και ο σπηλαιολογικός τουρισμός (οργανωμένος και ανεξέλεγκτος),
- απόφραξη των εισόδων των καταφυγίων τους για λόγους ασφαλείας,
- υποβάθμιση των οικοτόπων αναζήτησης τροφής και
- υπερβόσκηση η οποία ενδεχομένως ασκεί επιπλέον πιέσεις στο είδος, καθώς πιστεύεται ότι θηρεύει σε θαμνώνες.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

- 3.1. Αλλαγή χρήσης γης από γεωργική σε χρήση για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- 3.2. Προσωρινές επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής λόγω των χωματοουργικών εργασιών, της παραγωγής αποβλήτων και τυχόν ανακλάσεις των φωτοβολταϊκών πλαισίων, κατά την κατασκευή και λειτουργία.
- 3.3. Προσωρινός επηρεασμός της οδικής κυκλοφορίας, λόγω της διακίνησης των βαρέων οχημάτων και των μηχανημάτων του εργοταξίου, κατά την κατασκευή.
- 3.4. Σφράγιση του εδάφους μικρής έκτασης από την κατασκευή των απαιτούμενων υποδομών του προτεινόμενου έργου.
- 3.5. Επιπτώσεις στο έδαφος, κατά τη διαμόρφωση του χώρου και τη διεξαγωγή χωματοουργικών εργασιών, κατά την κατασκευή.
- 3.6. Παραγωγή μικρών ποσοτήτων στερεών και υγρών αποβλήτων, κατά την κατασκευή.
- 3.7. Συμπύεση του εδάφους, λόγω της χρήσης βαρέων οχημάτων ή εξοπλισμού, κατά την κατασκευή.
- 3.8. Μικρό ενδεχόμενο ρύπανσης του εδάφους και των υδάτινων πόρων που μπορεί να προέλθει από ατύχημα ή πιθανή διαρροή μηχανελαίων / υγρών καυσίμων, από τα μηχανήματα/οχήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο εργοτάξιο, κατά την κατασκευή.
- 3.9. Εκπομπές αέριων ρύπων (καυσαέρια και αιωρούμενα σωματίδια) από τη διακίνηση βαρέων οχημάτων, τη λειτουργία διαφόρων μηχανημάτων, τη φορτοεκφόρτωση αδρανών υλικών, την εκτέλεση χωματοουργικών εργασιών και την αποθήκευση αποβλήτων και πρώτων υλών κατά την κατασκευή.
- 3.10. Εκπομπή θορύβου κατά τη διακίνηση βαρέων οχημάτων, τη λειτουργία διαφόρων μηχανημάτων, καθώς και κατά την εκτέλεση χωματοουργικών εργασιών, κατά την κατασκευή.
- 3.11. Αποψίλωση χλωρίδας που υφίστανται εντός των προτεινόμενων τεμαχίων και αποτελείται από κοινά είδη της Κύπρου, για τη δημιουργία ελεύθερης επιφάνειας για την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών, κατά την κατασκευή.
- 3.12. Προσωρινός επηρεασμός της πανίδας της περιοχής λόγω αποψίλωσης χλωρίδας και εκπομπής σκόνης και θορύβου από το εργοτάξιο, κατά την κατασκευή.
- 3.13. Πιθανός επηρεασμός του είδους της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* λόγω απώλειας περιοχών τροφοληψίας, καθώς και του καταφυγίου λόγω κραδασμών.
- 3.14. Κίνδυνος πρόκλησης ατυχημάτων / πυρκαγιάς, κατά την κατασκευή.
- 3.15. Παραγωγή μικρών ποσοτήτων υγρών αποβλήτων από τον καθαρισμό των φωτοβολταϊκών πλαισίων, κατά τη λειτουργία.

- 3.16. Επιπτώσεις, κατά τη διαδικασία αποξήλωσης του έργου, όπως εκπομπή θορύβου και αέριων εκπομπών από οχήματα και μηχανήματα, παραγωγή στερεών αποβλήτων, καθώς και επιπτώσεις στο τοπίο λόγω της παρουσίας του εργοταξίου.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Οδική κυκλοφορία (κατά την κατασκευή):

- 4.1 Τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης.
- 4.2 Τήρηση του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των εργασιών.
- 4.3 Συντονισμός των δρομολογίων των οχημάτων και μηχανημάτων.
- 4.4 Σε περιπτώσεις κυκλοφοριακής συμφόρησης να υπάρχει άτομο που να ρυθμίζει την κυκλοφορία.
- 4.5 Τήρηση του κώδικα οδικής κυκλοφορίας.

Αέριοι ρύποι και Σκόνη (κατά την κατασκευή):

- 4.6 Περιμετρική περίφραξη εργοταξίου για κατακράτηση σκόνης και περιορισμό της διασποράς της.
- 4.7 Τοποθέτηση χαμηλών θάμνων (φυτοφράκτες) περιμετρικά του Φωτοβολταικού Πάρκου, πλησίον της περίφραξης.
- 4.8 Τήρηση του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των εργασιών.
- 4.9 Χρήση έτοιμου σκυροδέματος.
- 4.10 Αποφυγή εκτέλεσης εργασιών όταν παρουσιάζονται ισχυροί άνεμοι στην περιοχή.
- 4.11 Καθορισμός των οδικών προσβάσεων και των χώρων στάθμευσης των βαρέων οχημάτων / μηχανημάτων.
- 4.12 Διαβροχή των οδικών προσβάσεων / χώρων, όπου εκπέμπεται σκόνη.
- 4.13 Τα οχήματα και τα βαρέου τύπου μηχανήματα να διακινούνται στο χώρο με χαμηλή ταχύτητα.
- 4.14 Σωστός χειρισμός / λειτουργία των μηχανημάτων και οχημάτων που θα διακινούνται στο χώρο.
- 4.15 Επαρκή και τακτική συντήρηση του εξοπλισμού / μηχανημάτων και των οχημάτων.
- 4.16 Προσωρινή αποθήκευση και τοποθέτηση των μηχανημάτων και των υλικών κατασκευής εντός των τεμαχίων που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταικού πάρκου.
- 4.17 Ορθολογική διαχείριση Α.Ε.Κ.Κ. στο χώρο του εργοταξίου.
- 4.18 Εφαρμογή όλων των απαραίτητων Μέσων Ατομικής Προστασίας.

Θόρυβος και Δονήσεις (κατά την κατασκευή και λειτουργία):

- 4.1 Τήρηση του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των εργασιών.
- 4.2 Επαρκή και τακτική συντήρηση του εξοπλισμού / μηχανημάτων και των οχημάτων.
- 4.3 Χρήση γεννήτριας με ηχομονωτικά πετάσματα, η οποία να πληροί τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές.
- 4.4 Χρήση έτοιμου σκυροδέματος.
- 4.5 Τα οχήματα και τα βαρέου τύπου μηχανήματα να διακινούνται στο χώρο σύμφωνα με το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας.
- 4.6 Συντονισμός των δρομολογίων των οχημάτων και μηχανημάτων.
- 4.7 Προσωρινή αποθήκευση και τοποθέτηση μηχανημάτων και υλικών κατασκευής εντός των προτεινόμενων τεμαχίων.
- 4.8 Εφαρμογή όλων των απαραίτητων Μέσων Ατομικής Προστασίας.

Έδαφος (κατά την κατασκευή):

- 4.9 Διεξαγωγή των εργασιών εξομάλυνσης του εδάφους ακολουθώντας την κλίση των τεμαχίων.
- 4.10 Ορθολογική διαχείριση Α.Ε.Κ.Κ. στο χώρο του εργοταξίου και όλων των παραγόμενων στερεών και υγρών αποβλήτων.

Γνωμοδότηση «Κατασκευή και λειτουργία Μονάδας Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας με Φωτοβολταικό Σύστημα ισχύος μέχρι 950 kW, της εταιρείας «SOLEK CYPRUS LTD» με Αρ. Απ. ΠΑΦ/00021/2021

- 4.11 Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης σε περίπτωση διαρροών μηχανέλαιων από τα μηχανήματα / οχήματα.
- 4.12 Αποψίλωση της υφιστάμενης βλάστησης με μηχανικά / χειροκίνητα, ώστε να αποφευχθεί η χρήση χημικών.

Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων (κατά την κατασκευή και λειτουργία):

- 4.13 Ορθολογική διαχείριση στερεών αποβλήτων και Α.Ε.Κ.Κ. στο χώρο του εργοταξίου.
- 4.14 Προσωρινή αποθήκευση των παραγόμενων υγρών και στερεών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες ανάλογα με το είδος τους και μεταφορά τους σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων.
- 4.15 Απομάκρυνση αυθημερόν των παραγόμενων αποβλήτων από το εργοτάξιο.
- 4.16 Καθαρισμός του χώρου του εργοταξίου μετά το πέρας των εργασιών.
- 4.17 Τοποθέτηση προσωρινών εγκαταστάσεων υγιεινής (χημικές τουαλέτες), ώστε να μην προκαλούνται προβλήματα στο περιβάλλον.
- 4.18 Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης σε περίπτωση διαρροών μηχανέλαιων από τα μηχανήματα / οχήματα.

Τοπίο / βιολογικό περιβάλλον (κατά την κατασκευή και λειτουργία):

- 4.19 Περιμετρική περίφραξη εργοταξίου.
- 4.20 Αυστηρή τήρηση του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των εργασιών.
- 4.21 Διεξαγωγή των εργασιών εξομάλυνσης του εδάφους ακολουθώντας την κλίση των τεμαχίων.
- 4.22 Προσωρινή αποθήκευση και τοποθέτηση των μηχανημάτων και των υλικών κατασκευής εντός των τεμαχίων που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου.
- 4.23 Ορθολογική διαχείριση στερεών αποβλήτων και Α.Ε.Κ.Κ. στο χώρο του εργοταξίου.
- 4.24 Καθαρισμός του χώρου του εργοταξίου μετά το πέρας των εργασιών.
- 4.25 Εφαρμογή των σχετικών μέτρων για τη μείωση εκπομπής σκόνης και θορύβου όπως προτείνονται πιο πάνω.

Προστασία του είδους της νυχτερίδας *Rhinolophus Euryale* (κατά την κατασκευή και λειτουργία):

- 4.26 Επιλογή της περιόδου κατασκευής του έργου ώστε να συμπίπτει με την ελάχιστη παρουσία νυχτερίδων.
- 4.27 Εκτέλεση των κατασκευαστικών εργασιών εκτός της περιόδου αναπαραγωγής της νυχτερίδας ή/και γαλουχίας των νεογέννητων (περίοδος Άνοιξης).
- 4.28 Ενημέρωση όλου του προσωπικού του εργοταξίου πριν την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών για την παρουσία του καταφυγίου των νυχτερίδων.
- 4.29 Φύτευση θάμνων και δέντρων περιμετρικά του προτεινόμενου έργου, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Τμήματος Δασών.
- 4.30 Συντήρηση των ειδών χλωρίδας που θα φυτευτούν περιμετρικά του προτεινόμενου έργου.
- 4.31 Αποφυγή πασσαλόμπιξης (στερέωση πασσάλων με σκυρόδεμα).
- 4.32 Χρήση όσο είναι δυνατόν ηλεκτρικού εξοπλισμού κατά την ανέγερση των εγκαταστάσεων για τη μείωση του θορύβου.
- 4.33 Απαγόρευση της χρήσης γεννήτριας κατά την περίοδο κατασκευής. Χρήση προσωρινής ηλεκτρικής παροχής από το εθνικό δίκτυο.
- 4.34 Απαγόρευση φωτισμού στο έργο κατά τη διάρκεια της νύχτας.
- 4.35 Αποφυγή χρήσης χημικών καθαριστικών για τα φωτοβολταϊκά πλαίσια.
- 4.36 Απαγόρευση χρήσης σκευασμάτων καταπολέμησης των αγριόχορτων.
- 4.37 Τακτικός έλεγχος της καλής λειτουργικής κατάστασης του φωτοβολταϊκού συστήματος.
- 4.38 Ετοιμότητα εκ μέρους του Φορέα Εκμετάλλευσης για αντιμετώπιση πυρκαγιάς και άλλων έκτακτων περιστατικών.

Κίνδυνος πρόκλησης ατυχημάτων / πυρκαγιάς (κατά την κατασκευή και λειτουργία):

- 4.39 Περιμετρική περίφραξη του εργοταξίου.
- 4.40 Τοποθέτηση συμπαγούς περίφραξης ύψους 3 m στο σύνορο του προτεινόμενου έργου όπου εφάπτεται με την κατοικία.
- 4.41 Εφαρμογή Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας στο εργοτάξιο.
- 4.42 Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης σε περίπτωση διαρροών μηχανέλαιων από τα μηχανήματα / οχήματα και σε περίπτωση παρουσίας πυρκαγιάς.
- 4.43 Επαρκή και τακτική συντήρηση του εξοπλισμού / μηχανημάτων και των οχημάτων του εργοταξίου.

Εκπομπή θορύβου και παραγωγή στερεών αποβλήτων (κατά την αποξήλωση):

- 4.44 Τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης.
- 4.45 Αυστηρή τήρηση του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των εργασιών.
- 4.46 Εκτέλεση των εργασιών σε εργάσιμες ώρες μόνο.
- 4.47 Σωστή συντήρηση οχημάτων και μηχανημάτων.
- 4.48 Συντονισμός των δρομολογίων των οχημάτων.
- 4.49 Διαβροχή των οδών διακίνησης των οχημάτων και των σημείων εκτέλεσης των εργασιών για αποφυγή εκπομπής σκόνης στην ατμόσφαιρα.
- 4.50 Διαχωρισμός των στερεών αποβλήτων σε ξεχωριστούς περιέκτες και διάθεση τους σε αδειοδοτημένους διαχειριστές αποβλήτων.
- 4.51 Εφαρμογή σχεδίου ασφάλειας και υγείας.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν εφαρμόζεται λόγω του ότι το προτεινόμενο έργο βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από την πλησιέστερη προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Κατά τη διάρκεια της ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών παραμέτρων του έργου, η Περιβαλλοντική Αρχή έλαβε υπόψη τη ΜΕΕΠ, τα συμπληρωματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν, τις ιδιαιτερότητες της εν λόγω περιοχής (γεωργική περιοχή και εγγύτητα του έργου με καταφύγιο το οποίο φιλοξενεί το σπάνιο είδος νυχτερίδας *Rhinolophus euryale*), τις προδιαγραφές και άλλα στοιχεία από την κατασκευή και λειτουργία παρόμοιων έργων, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής και άλλων εμπλεκόμενων φορέων αλλά και τα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα του χώρου.

Η αιτούμενη περιοχή όπως αναφέρθηκε:

- Εμπίπτει σε γεωργική ζώνη, Γ3 και εντός των προτεινόμενων τεμαχίων υπάρχει πυκνή κοινή βλάστηση, η οποία θα αποψιλωθεί. Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υπάρχουν κυρίως γεωργικά τεμάχια, καθώς και τμήματα χαμηλής θαμνώδους φυσικής βλάστησης. Συνολικά, καταγράφηκαν 25 είδη χλωρίδας όπως καραγάκι, αρουραία/περδικούλι, καππαριά, κενταύριο, κίτρινη μαργαρίτα, κονβόλβουλος ο ελαιόφυλλος, κεφαλάγκαθος, συκιά, μάραθος, φουμάρα η αραβική, ρασιή, δάκρυα της Παναγίας, μελισσόχορτο, κόνυζος, πετρομάρουλο, λύθρο το βατόμορφο, μηδική ποικιλόστικη, μερσινιά, γαϊδουράγκαθο, ασπροθύμαρο, καλάμι, τρεμιθιά, ράμνος ο ελαιοειδής, θυμάρι και αμπέλι.
- Απέχει 450 m, περίπου, από καταφύγιο το οποίο φιλοξενεί το σπάνιο είδος νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος των οποίων η διατήρηση επιβάλλει των καθορισμό ειδικών ζωνών διατήρησης) και Παράρτημα IV (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία) της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και στο Παράρτημα II του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου (Ν. 153(Ι)/2003).

Το είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* για σκοπούς τροφοληψίας κινείται σε ακτίνα 2,2 km και ως μέτρο διατήρησης της προστασίας της περιοχής τροφοληψίας είναι η ακτίνα 5km (Russo et al., 2002). Αποτελεί το μοναδικό καταφύγιο αναπαραγωγής και το πιο σπάνιο είδος νυχτερίδας στη Κύπρο, ο πληθυσμός του οποίου κυμαίνεται από 120 – 200 άτομα.

Το εν λόγω έργο θα επιφέρει κατά τη λειτουργία του απώλεια γεωργικής γης και έκτασης την οποία χρησιμοποιεί το είδος για την τροφοληψία του. Επίσης, λόγω της εγγύτητας του έργου με το καταφύγιο, η θέση καταγραφής του είδους θα επηρεαστεί ενδεχομένως και κατά το στάδιο κατασκευής του έργου. Το εν λόγω καταφύγιο ενδέχεται να είναι ασταθές και επιρρεπές σε τριγμούς και δονήσεις οι οποίες μπορεί να προκληθούν από την κατασκευή του Φωτοβολταϊκού Πάρκου.

Με βάση τα πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή κατέληξε ότι το έργο θα προκαλέσει, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την λειτουργία, αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό, βιολογικό περιβάλλον με σημαντικότερη την επίπτωση στο σπάνιο είδος νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος των οποίων η διατήρηση επιβάλλει των καθορισμό ειδικών ζωνών διατήρησης) και Παράρτημα IV (Ζωικά και Φυτικά Είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία) της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Θα προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις τόσο κατά την φάση κατασκευής όσο και κατά την λειτουργία του έργου, ιδιαίτερα σε σχέση με την όχληση και την μείωση / αλλοίωση της χρήσης γης που θα προκληθεί.

Επιπλέον, σε περίπτωση υλοποίησης του έργου οι επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής θα είναι σημαντικές. Τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής, δεν ευνοούν την ανάπτυξη ενός τέτοιου είδους έργου, αφού πρόκειται, για μια περιοχή με γεωργικές καλλιέργειες στην οποία δεν παρατηρείται το στοιχείο της ανθρώπινης δραστηριότητας και η οποία είναι αδιατάρακτη από παρόμοιου τύπου αναπτύξεις. Αφορά μια περιοχή που σχετίζεται κυρίως με την γεωργία, τόσο στην άμεση όσο και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Συμπερασματικά, ο επηρεασμός του είδους της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale* λόγω απώλειας περιοχών τροφοληψίας, καθώς και του καταφυγίου λόγω κραδασμών, η απώλεια και υποβάθμιση ενδιαιτήματος των ειδών, η όχληση και η εκτόπιση του είδους, καθώς και τα υπόλοιπα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα της περιοχής, συνηγορούν αρνητικά στην αδειοδότηση του εν λόγω έργου. Η Περιβαλλοντική Αρχή, λόγω των σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων που θα επιφέρει η εκτέλεση ή / και η λειτουργία του έργου, στο είδος της νυχτερίδας *Rhinolophus euryale*, στη αλλαγή χρήσης γης αλλά και γενικότερα στο τοπίο της περιοχής και οι οποίες είναι αδύνατο να μειωθούν ή εξαλειφθούν με τη λήψη μέτρων διαχείρισης και την επιβολή όρων, καθώς επίσης και της βασικής «Αρχής της Πρόληψης / Precautionary Principle» εισηγείται, όπως το έργο μην εκτελεστεί.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Κώστας Α. Βοσκός
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ.: 02.10.011.005.001.085, 02.15.007.003.002

7 Απριλίου, 2023

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΧΡΙ 950 kW ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «SOLEK CYPRUS LTD» ΣΤΗΝ ΣΤΕΝΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ»

ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕ ΑΡ. ΑΙΤ.: ΠΑΦ/00021/2021

Στα πλαίσια του έργου υποβλήθηκαν οι ακόλουθες απόψεις:

Τμήμα Αρχαιοτήτων: Με επιστολή Αρ. Φακ.: 8.04.003.4 και ημερ. 24.6.2020 που απέστειλε κατά τη δημόσια διαβούλευση που διενεργήθηκε στα πλαίσια της ΜΕΕΠ, ανέφερε ότι δεν φέρει ένσταση στην κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου εφόσον δεν επηρεάζονται Αρχαία Μνημεία στη περιοχή και θα πρέπει να εφαρμόζεται η σχετική νομοθεσία σε περίπτωση τυχαίας ανεύρεσης αρχαιοτήτων.

Στα πλαίσια του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

Οι πιο πάνω απόψεις λήφθηκαν υπόψη ως ακολούθως:

Στη Γνωμοδότηση λήφθηκαν υπόψη οι πιο πάνω απόψεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
Χωροταξικό Σχέδιο προτεινόμενου έργου

